

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
**Факультет економіки та управління**  
**Кафедра економіки і торгівлі**

**СИЛАБУС**  
**нормативного освітнього компонента**  
**ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА**

**підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти**  
**галузі знань 07 Управління та адміністрування**  
**спеціальності 076 Підприємництво та торгівля**  
**освітньо-наукової програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Луцьк – 2023

**Силабус освітнього компонента «Педагогічна практика»** підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 07 Управління і адміністрування, спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», освітньо-наукової програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

**Розробник:** Павлова О.М., завідувач кафедри економіки і торгівлі, доктор економічних наук, професор, д.е.н., професор Ляшенко О.М., д.е.н., професор Павлов К.В.

**Погоджено**  
Гарант ОНП



Олена ПАВЛОВА

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі.**

Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Завідувач кафедри:



Олена ПАВЛОВА

## I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 «Підприємництво та торгівля» «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» третій (освітньо- науковий) рівень вищої освіти	<b>Нормативний</b>
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання 2
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр 4
		Самостійна робота 68 год. Консультації – 12 год. Форма контролю: залік

## II. Інформація про викладача

ППП - Павлова Олена Миколаївна

Науковий ступінь - д. е. н.

Наукове звання - професор,

Посада - завідувач кафедри економіки і торгівлі, професор

Контактна інформація – +80985038484, E-mail: [pavlova.olena@vnu.edu.ua](mailto:pavlova.olena@vnu.edu.ua)

Дні занять розміщено на: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ППП - Ляшенко Оксана Миколаївна

Науковий ступінь - д. е. н.,

Наукове звання - професор,

Посада - професор кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація – +380972858818, E-mail: [liashenko.oksana@vnu.edu.ua](mailto:liashenko.oksana@vnu.edu.ua).

Дні занять розміщено на: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ППП - Павлов Костянтин Володимирович

Науковий ступінь - д. е. н.,

Наукове звання - професор,

Посада - професор кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація – 380972830808, E-mail: [pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua](mailto:pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua)

Дні занять розміщено на: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

## III. Опис освітнього компонента

### 1. Анотація курсу

Освітній компонент «Педагогічна практика» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки на здобуття освітнього ступеня доктора філософії галузі знань 07 Управління і адміністрування 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за освітньо-науковою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Освітня компонента вивчається в четвертому семестрі, формою підсумкового контролю є залік. Обсяг освітнього компонента - 6 кредитів (180 год.); у тому числі: 12 год. консультацій та 168 год. самостійної роботи.

Здобувачі освіти, які проходять педагогічну практику, залучаються до освітнього процесу кафедр у якості практикантів. Практиканти залучаються до створення та організації практичних занять, організації проведення лабораторних занять, усного опитування та відпрацювань пропущених занять здобувачами освіти. Відвідують лекції та практичні заняття штатних працівників кафедри економіки і торгівлі. Під час педагогічної практики здобувачі формують спроможності до педагогічної діяльності.

**Пререквізити.** «Сучасні інформаційні технології в науковій та викладацькій діяльності», «Педагогічні основи професійно-комунікативної компетентності».

**Постреквізити** включають перспективне отримання високого рівня володіння

знаннями, уміннями і навичками для здійснення ефективної наукової та педагогічної діяльності в галузі знань 07 Управління і адміністрування, підготовка до захисту дисертаційного дослідження.

## 2. Мета і завдання нормативного компонента.

**Мета** – формування у здобувачів ступеня доктор філософії цілісної системи знань та набуття практичних навичок і вмінь здійснення самостійної педагогічної, методичної роботи при підготовці та проведенні лекційних, лабораторних та практичних занять.

### **Завдання освітнього компонента:**

- ознайомлення з навчально-методичною документацією (плани, силабуси, електронні курси, індивідуальними планами, методичними розробками) кафедр;
- набуття здобувачем професійних навичок та вмінь для здійснення самостійної педагогічної роботи;
- оволодіння здобувачами сучасними формами, прийомами, технічними засобами у процесі організації навчання та використання інформаційно-комунікативних технологій у навчанні та викладанні; викладання професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля;
- формування необхідних навичок науково-дослідної роботи;

## 3. Результати навчання (Компетентності):

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ЗК03. Здатність працювати автономно. ЗК04. Здатність до міжособистісної взаємодії ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними
Спеціальні компетентності (СК)	СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках СК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК06. Здатність застосовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології (інформаційні системи, хмарні технології, комунікаційні технології передачі та обміну інформацією), прилади та обладнання (в тому числі комп'ютерна техніка, апаратно-програмне забезпечення), необхідні для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких, торговельних та біржових структурах.

Програмні результати навчання (РН)	<p>РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.</p> <p>РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у викладацькій практиці.</p> <p>РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності. РН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.</p> <p>РН12. Організувати і здійснювати освітній процес у закладах освіти, розробляти і впроваджувати спеціальні освітні компоненти зі сфери підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p>
------------------------------------	--

**Soft skills:** вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

#### **Структура освітнього компонента**

<b>Етапи</b>	<b>Зміст та основні завдання</b>
<b>Підготовчий</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ознайомлення з науково-педагогічними працівниками кафедр.</li> <li>2. Проведення організаційних зборів, інструктажів у тому числі інструктажу із техніки безпеки. Запис про проходження усіх видів інструктажу заноситься в журнал техніки безпеки.</li> <li>3. Ознайомлення з нормативними документами організації освітнього процесу.</li> <li>4. Ознайомлення з матеріально-технічною базою кафедри і наявним методичним забезпеченням навчального процесу.</li> <li>5. Відвідування лекцій та практичних занять освітніх компонент, які викладаються на кафедрі.</li> <li>6. Вивчення роботи навчально-наукової лабораторії кафедри.</li> <li>7. Вивчення досвіду роботи студентських наукових гуртків кафедри.</li> </ol>
<b>Основний</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Створення навчально-методичних розробок проведення лабораторних занять (презентації, тестові завдання, практикум на окремі теми і т. д.).</li> <li>2. Самостійний підбір та попередня апробація лабораторного обладнання.</li> <li>3. Самостійне проведення практичних занять.</li> <li>4. Обговорення із керівником практики педагогічних та методичних проблем, які виникли під час проходження практики.</li> </ol>

<b>Звітний</b>	<p>Оформлення звіту про проходження практики.</p> <p>У звіті зазначається:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- місце проходження практики;</li> <li>- терміни практики;</li> <li>- назву навчальної дисципліни, за якою проводилися заняття, обсяг навчальної дисципліни у навчальному плані підготовки здобувачів;</li> <li>- рівень вищої освіти, напрям підготовки;</li> <li>- стан навчально-методичного забезпечення дисципліни;</li> <li>- вид і теми занять, навчальні цілі, зміст занять, методи і технології викладання, які застосовувалися;</li> <li>- активність роботи студентів;</li> <li>- самооцінка виконаної роботи аспірантом.</li> <li>- пропозиції щодо організації та проведення практики;</li> </ul> <p>Додатками до звіту про проходження практики можуть бути такі матеріали:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- навчально-методичні розробки до навчальних занять;</li> <li>- методичний аналіз одного з занять, проведеного іншим аспірантом або викладачем;</li> <li>- рецензії та відгуки на перевірені роботи студентів.</li> </ul>
----------------	--

## 5. Оцінювання

Практика оцінюється на основі суми балів, отриманих аспірантом впродовж її проходження та балів, отриманих за підготовку та оформлення звітної документації. Політика виставлення балів поточної успішності: – проведення відкритих занять (4×15 балів = 60 балів); підготовка і розробка конспектів залікових занять (4×5 балів = 20 балів); – рецензія відвіданого заняття – 10 балів; – захист практики на засіданні кафедри, оформлення звітних документів (звіт про проходження практики (стислий опис змісту роботи), щоденник практики, конспекти проведених залікових занять, відгук наукового керівника про навчально- методичну роботу аспіранта) – 10 балів. Максимальна кількість балів – 100 балів

## IV. Політика оцінювання

### **Політика викладача щодо здобувача освіти.**

Під час вивчення освітнього компонента аспірант відвідує лекції та практичні заняття, виконує самостійну роботу і отримує консультації. На лекціях заохочується інтерактивна участь аспіранта в обговоренні актуальних тем. На практичних заняттях аспірант бере активну участь в дискусії, виконує практичні завдання самостійно та в малих групах, а також виконує письмові завдання. Усі практичні заняття потребують ретельної самостійної підготовки із використанням рекомендованої літератури, а також додаткових інформаційних джерел. Практичні заняття передбачають практику в говорінні, читанні, письмі, аудіюванні та перекладі. Аспірант отримує оцінку на кожному занятті за кожне виконане завдання (згідно із силабусом).

### **Політика щодо академічної доброчесності.**

Обов'язковим є дотримання аспірантами принципів академічної доброчесності, що включають: самостійне виконання всіх видів робіт і завдань, передбачених силабусом; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності і джерела інформації. Політика щодо академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки. У разі виявлення випадків академічної недоброчесності завдання не оцінюється й аспірант отримує нове завдання.

### **Політика щодо дедлайнів та перескладання.**

Для отримання мінімальної позитивної оцінки з компонента необхідно отримати мінімальну кількість балів за кожен тему. У разі несвоєчасного виконання робіт кількість набраних балів знижується на 20%. Перенесення терміну здачі робіт/перездача можливі за поважних причин (лікарняний, академічна мобільність). У випадку відсутності поважних причин кількість набраних балів знижується на 20%. Пропущені заняття відпрацьовуються аспірантом згідно з погодженням з викладачем індивідуальним графіком у разі недостатньої кількості балів для отримання мінімальної позитивної оцінки з освітнього компонента.

**Підсумковий контроль – залік.** За результатами педагогічної практики проводиться залік, де оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Атестація за підсумками педагогічної практики проводиться на підставі звіту, оформленого відповідно до встановлених вимог. Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання звіту з педагогічної практики, якості підготовленого звіту, рівня знань здобувача освіти.

#### Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з формою контролю - залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

#### V. Рекомендована література та інтернет-ресурси

##### Основна

1. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2018. 120 с.
2. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
3. Павлова О.М. Методичні вказівки до проходження педагогічної практики докторів філософії. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2022. 26 с.
4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
5. Зайченко І. Основи педагогічної майстерності та етики викладача вищої школи: підручник. Київ: Ліра-К, 2018. 484с.

##### Додаткова

1. Povidaichyk, O., Khomenko, S., Volkova, K., Korniat, V., Cherneta, S., & Martirosian, L. Professional Training of Future Social Workers for R&D Activities. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2021. 13(2), 110-131. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/413> Web of Science Core Collection
2. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності та етики викладача вищої школи: підручник. Київ: Ліра-К, 2018. 484с.
3. Пріма Р. М., Пріма Д. А., Десятник К. В. До питання формування професійно-комунікативної компетентності майбутнього педагога. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2022. № 3 (117). С. 96–100.
4. Кухта М. І., Маляр Л. В. Професійне педагогічне спілкування: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 35 с.
5. Когут І. В. Методика формування професійно-педагогічної комунікативної компетентності майбутнього вчителя: дослідно-експериментальна робота. *Молодий вчений*. 2015. № 7(2). С. 53–56. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv\\_2015\\_7\(2\)\\_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_7(2)_12).
6. Стеценко Н. М. Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки сучасного фахівця. *Педагогічний альманах*. 2016. Вип. 29. С. 185– 191. URL: : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm\\_2016\\_29\\_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2016_29_31).